

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJĀ

Originalas nebuvo simetriškai išspausdintos

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,
faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, <http://www.sam.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

- Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir
darbo ministerijai
Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo
ministerijai
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai
Lietuvos Respublikos finansų ministerijai
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
Kūno kultūros departamento prie Lietuvos
Respublikos Vyriausybės
Tautinių mažumų departamento prie Lietuvos
Respublikos Vyriausybės
Lietuvos statistikos departamento
Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai
Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai

2018-01-24 Nr. (1.1.4) 10- 646

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO IŠVADOMS GAUTI

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija teikia išvadoms gauti skubos tvarka Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento parengtą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 25 d. nutarimo Nr. 217 „Dėl Lietuvos Respublikos narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijos tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektu parengtas vadovaujantis Strateginio planavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl Strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“. 2018–2020 m. Lietuvos Respublikos narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijos tarpinstitucinis veiklos plano (toliau – TVP) projektas atitinka Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82.

Rengiant TVP projektą, planą įgyvendinančioms įstaigoms pagal kompetenciją Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas pateikė siūlymus, i kokias veiklos sritis turėtų būti nukreiptos jų teikiamos priemonės. Teikiamas TVP projektas parengtas atsižvelgiant į įgyvendinančią institucijų pateiktą informaciją. Nutarimo projektu tikslinami TVP 2018 ir 2019 metų asignavimai, vertinimo kriterijai ir jų reikšmės bei TVP papildomas 2020 m. priemonėmis, asignavimais, vertinimo kriterijais ir jų reikšmėmis. Siekiama, kad TVP priemonės būtų kompleksinės, efektyvios ir atitinktų Europos Sajungos narkotikų kontrolės politikos keliamus tikslus.

Siūloma TVP dėstyti nauja redakcija ir papildyti nauju TVP 3 priedu, kuris parengtas siekiant atskleisti, kokioms kitoms priemonėms, nenurodytos 1 priede, yra įgyvendinamos ir yra įtrauktos į kitus strateginius dokumentus (programas, tarpinstitucinius veiklos planus, veiklos planus, projektinę veiklą, finansuojamą iš ES struktūrinių fondų ir pan.). TVP projekto 3 priede pateikiama valstybės institucijų vykdomos priemonės, susijusios su narkotikų, tabako ir alkoholio prevencija bei kontrole ir didelė dalis priemonių, kurios tiesiogiai ar iš dalies prisideda prie problemų, susijusių su psichoaktyvių medžiagų vartojimu, sprendimo. TVP projekto 3 priedas, papildantis iš priedą, suteikia galimybę kompleksiškai įvertinti visas šioje srityje planuojamas vykdymo priemones, kokio pokyčio yra siekiama ir ką būtina numatyti ateinančiamame trejų metų laikotarpyje.

Nutarimo projektu nėra perkeliami ir (ar) įgyvendinami Europos Sajungos teisės aktai.

Nutarimo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitinkies įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 6 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 6 punktu numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo bei Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Nutarimo projekte naujų terminų, vertintinų Terminų banko įstatymo nustatyta tvarka, nenumatoma.

Su visuomene konsultuojamas Nutarimo projektą paskelbus Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Siekiant, kad 2018–2020 m. TVP būtų veiksmingos ir būtų pasiekta TVP tikslas – užtikrinti nuoseklų, integruotą ir kryptingą psichoaktyviųjų medžiagų pasiūlos ir paklausos mažinimą, siūlome įgyvendinančiomis institucijoms apsvarstyti galimybę papildyti TVP naujomis priemonėmis, kurios efektyviai ir kompleksiskai mažintų psichoaktyviųjų medžiagų pasiūlą ir paklausa.

Nutarimo projektą parengė Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento (direktoriė Inga Juozapavičienė, tel. 870668060) Stebėsenos ir analizės skyriaus (l. e. p. vedėja Lina Jurgelaitienė, tel. 870663195) vyriausioji specialistė Emilia Gaidytė (tel. 870668098, el. p. emilia.gaidyte@ntakd.lt).

PRIDEDAMA. Lietuvos Respublikos Vyriausybes nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 25 d. nutarimo Nr. 217 „Dėl Lietuvos Respublikos narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijos tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“ projektas, 33 lapai.

Sveikatos apsaugos viceministras

Algirdas Šešelgis

Emilia Gaidytė, tel. 870668098, el.p. emilia.gaidyte@ntakd.lt

Audronė Astrauskienė, tel. 2163349, el.p. audrone.astrauskiene@sam.lt

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2015 M. VASARIO 25 D. NUTARIMO
NR. 217 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO
PREVENCIJOS TARPINSTITUCINIO VEIKLOS PLANO PATVIRTINIMO“
PAKEITIMO

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Pakeisti Lietuvos Respublikos narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijos tarpinstitucinių veiklos planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 217 „Dėl Lietuvos Respublikos narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijos tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“, ir jį išdėstyti nauja redakcija (pridedama).

Ministras Pirmmininkas

Sveikatos apsaugos ministras

Teisėkirtis i- teisinio vertinirao
skyriaus vedėja
Rita Čičienė

Rita Čičienė
2018-01-14

Sveikatos apsaugos viceministras

Algirdas Šešelgis

2018-01-24

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2015 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 217
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2018 m. d. nutarimo Nr.
redakcija)

LIETUVOS RESPUBLIKOS NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO PREVENCIJOS TARPINSTITUCINIS VEIKLOS PLANAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos Respublikos narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijos tarpiнститuciniu veiklos planu (toliau – Planas) siekiama nustatyti valstybės tikslus ir uždavinius, susijusius su narkotinių ir psichotropinių medžiagų bei jų pirmakų (prekursorių), tabako ir alkoholio kontrole bei vartojimo prevencija.

2. Planas parengtas atsižvelgiant į atliktą situacijos analizę:

2.1. Europa išlieka regionu, kuriame bendras alkoholio suvartojimas vienam suaugusiam asmeniui yra didžiausias pasaulyje, ne išimtis ir Lietuva, o alkoholio vartojimo žala ir pasekmės neigiamai veikia visuomenės ir individu gerovę:

2.1.1. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, vienas suaugęs asmuo Lietuvoje 2015 metais vidutiniškai suvartojo 14 litrų legalaus absoliutaus alkoholio, o 2016 metais – 11,3 litro. Nepaisant nežymaus mažėjimo, šis rodiklis išlieka aukštesnis už Europos šalių vidurkį net ir skaičiuojant bendrą suvartojamą legalaus ir neapskaityto alkoholio kiekį (10,2 litro absoliutaus alkoholio (apskaityto ir neapskaityto), tenkančio vienam gyventojui, vyresniams nei 15 metų). Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento atlikto Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimo Lietuvoje tyrimo (toliau – Vartojimo paplitimo tyrimas) duomenys rodo iš esmės nekintančias alkoholio vartojimo tendencijas: 2016 metais per paskutiniąsias 30 dienų alkoholinis gėrimus vartoj 67,1 proc. Lietuvos gyventojų. Palyginti su 2012 metais (66,7 proc.), rodiklis išlieka reikšmingai nepakitus. Nepaisant nežymių teigiamų pokyčių, Lietuvoje oficialaus registruoto sergamumo lėtiniu alkoholizmu rodikliai išlieka aukšti. 2016 metais dėl lėtinio alkoholizmo gydési 46 661 asmuo (2015 m. – 48 025), iš jų 3 057 asmenys (2015 m. – 3 210) dėl alkoholinių psichozių. Šiek tiek mažiau fiksuojama tiesiogiai su alkoholio vartojimu susijusių mirčių, taip pat mažėja alkoholinių psichozių.

Dažniausios mirties priežastys buvo alkoholinė kepenų liga (46,1 proc.), atsitiktinis apsinuodijimas alkoholiu (28,8 proc.) ir alkoholinė kardiomiopatija (12,2 proc.). 2016 metais, kaip ir ankstesniais metais, vyru mirtingumas dėl alkoholio vartojimo buvo beveik 4 kartus didesnis negu moterų.

Informatikos ir ryšių departamento duomenimis, 2016 metais buvo užregistruota 7 713 (2015 m. – 10 364) nusikalstamų veikų, padarytų neblaivių asmenų. Tai sudarė apie 13 proc. (2015 m. – 14,3 proc.) visų nusikalstamų veikų. Dėl neblaivių vairuotojų kaltės 2016 metais įvyko 225 eismo įvykiai, kuriuose žuvo 16, sužeisti 285 žmonės.

Alkoholio vartojimas kenkia ne tik vartojančiojo sveikatai, bet pažeidžia ir jo šeimos gyvenimą, ypač, jei joje auga nepilnamečiai vaikai, bei lemia ilgalaikes socialines problemas, kurių sprendimui valstybė privalo telkti papildomus finansinius ištaklius. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis,

socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaitoje 2016 m. gruodžio 31 d. buvo 9 676 šeimos, kuriose augo 18 756 nepilnamečiai vaikai. 4 082 šeimos iš apskaitų buvo įtrauktos dėl vieno iš tėvų piktnaudžiavimo alkoholiu, narkotinių ir (ar) psichotropinių medžiagų vartojimo, o 4 481 šeima – dėl socialinių įgūdžių stokos;

2.1.2. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento duomenimis, 2016 metais vienai galiojančiai alkoholinių gėrimų mažmeninės prekybos licencijai vidutiniškai teko 150 gyventojų. Nors 2017 metais vienai alkoholinių gėrimų mažmeninės prekybos licencijai teko 164 gyventojai, vis dėlto alkoholinių gėrimų prieinamumas išliko didelis;

2.1.3. Pasaulio sveikatos organizacijos ir kitų tarptautinių organizacijų ekspertai įvardija alkoholio prieinamumo (fizinio ir ekonominio) mažinimą bei alkoholio reklamos draudimą vienais svarbiausių faktorių, mažinančių alkoholio suvartoјimą. Alkoholio kaina yra vienas iš esminių elementų, lemiančių jo prieinamumą. Iki 2007 metų Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymas (toliau – Alkoholio kontrolės įstatymas) buvo daug kartų keičiamas alkoholio verslui palankia kryptimi, todėl didėjo alkoholio prieinamumas. Nuo 2007 metų Lietuvoje buvo imtasi papildomų alkoholio paklausos ir pasiūlos mažinimo priemonių, dėl kurių nuo 2008–2009 metų alkoholinių gėrimų vartojimo mastas mažėjo. Lietuvos Respublikos Seimas 2016–2017 metais priėmė svarbius Alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimus, todėl 2016 metais buvo uždrausta skelbtini apie alkoholinių gėrimų kainų sumažinimą, organizuoti žaidimus, akcijas, konkursus ar loterijas, kurie skatintų įsigyti ir (ar) vartoti alkoholinius gėrimus, be to, nuosekliai buvo tēsiamas akcizų alkoholiniams gėrimams didinimas.

Nuo 2018 m. sausio 1 d. ir 2020 m. sausio 1 d. įsigalios naujos alkoholio prieinamumą ribojančios priemonės: bus trumpinamas prekybos alkoholiu laikas, nuo 18 iki 20 metų didinamas amžius, nuo kurio leidžiama įsigyti ir vartoti alkoholinius gėrimus, uždraudžiama alkoholio reklama, uždraudžiama prekyba nestacionariosose prekybos vietose ir paplūdimiuose. Naujų Alkoholio kontrolės įstatyme įtvirtintų apribojimų efektyvus įgyvendinimas išlieka svarbiausiu ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių institucijų veiklos prioritetu. Svarbu ėsti ir stiprinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą bei veiksmų koordinavimą priežiūros srityje, vykdyti nuoseklų ūkio subjektų konsultavimą, ėsti bendrus kompleksinius ūkio subjektų veiklos patikrinimus rizikinguose alkoholio verslo sektoriuose, operatyviai keistis ūkio subjektų veiklos rizikos vertinimui reikšminga informacija;

2.2. Vartojimo paplitimo tyrimo duomenys rodo nežymų rūkymo paplitimo mažėjimą. Statistikos departamento duomenimis, vienas šalies gyventojas 2016 metais vidutiniškai suvartojo 55 legalių cigarečių pakelius, arba surūkė 1 094 cigaretės. Tai yra panašus suvartotų tabako gaminių skaičius, tenkantis vienam šalies gyventojui, kaip ir 2015 metais (1 100 cigarečių).

Moksliniais tyrimais įrodyta, kad tabako vartojimas ir priverstinis kvėpavimas tabako dūmais sukelia mirtį, įvairias ligas ir neįgalumą, cigaretės ir kai kurie kiti tabako turintys gaminiai yra sukurti taip, kad sukeltų ir palaikytų priklausomybę, kad daugelis iš juose esančių junginių ir jų dūmai yra farmakologiškai aktyvūs, toksiški, mutageniški ir kancerogeniški. Priklasomybė nuo tabako svarbiausiose tarptautinėse ligų klasifikavimo sistemose išskiriama kaip atskiras sutrikimas. 2016 metais Lietuvoje augo susirgimų, susijusių su rūkymu, skaičius: dėl susirgimo piktybiniais navikais registruoti 24 139 atvejai (2015 m. – 23 636), kraujotakos sistemos ligomis – 232 810 atvejų (2015 m. – 214 124), kvėpavimo sistemos ligomis – 654 248 atvejai (2015 m. – 639 692). Higienos instituto duomenimis, 2016 metais mirė 1 888 asmenys, kurių pagrindinė mirties priežastis buvo su rūkymu susiję piktybiniai navikai, šių mirčių skaičius per metus išaugo 251 atveju.

Igyvendinant 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/40/ES dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių tabako ir susijusių gaminių gamybą, pateikimą ir pardavimą, suderinimo ir kuria panaikinama direktyva 2001/37/EB (OL 2014 L 127, p. 1), buvo pakeistas Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymas, tabako ir su jais susijusių gaminių reguliavimas sugriežtėjo: privaloma ženklinti Lietuvos Respublikos rinkai skirtus tabako gaminius visoje Europos Sajungoje (toliau – ES) vienodo pavyzdžio kombinuotaisiais įspėjimais, reglamentuota su tabako gaminiais susijusių gaminių (elektroninių cigarečių ir jų pildyklių) rinka.

Nepaisant visų šių veiksmų, kova su nelegalių tabako gaminių patekimu į Lietuvos Respublikos rinką, taip pat legalių tabako gaminių prieinamumo vidaus rinkoje mažinimas turi išlikti prioritetenėmis veiklos kryptimis tabako kontrolės srityje ir ateinančiu laikotarpiu, pasitinkant išliekančius ir naujus iššūkius: veiksmingai užkertant kelią nuotolinei prekybai elektroninėmis cigaretėmis, tinkamai prižiūrint rinkoje atsirandančių naujoviškų ir bedūmių tabako gaminių plitimą;

2.3. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo paplitimas Lietuvos bendrojoje populiacijoje (15–64 m.) išlieka nepakitus ir yra gerokai mažesnis už Europos vidurkį. 2016 metais bent vieną narkotinę ar psichotropinę medžiagą nors kartą gyvenime buvo bandę 11,5 proc. (2012 m. – 11,1 proc.) 15–64 metų amžiaus Lietuvos gyventojų. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo rodikliai reikšmingai aukštesni tarp vyrių bei 15–34 metų amžiaus grupėje. Kanapės išlieka populiarusias narkotinė ir psichotropinė medžiaga Lietuvoje.

Naujų medžiagų, apie kurias anksčiau nebuvo žinoma, rinkoje atsiranda mažiau, tačiau narkotinių ir psichotropinių medžiagų, galimų įsigyti rinkoje, skaičius ir toliau didėja: spartus informacinių technologijų vystymasis sudaro sąlygas plėsti prekybą internetu, o inovatyvių technologijų taikymas pašto paslaugų sferoje skatina pasiūlos augimą. Veiksmingo faktiniai duomenimis grindžiamo atsako į su narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis susijusias problemas kūrimas ir igyvendinimas – pagrindinis Europos kovos su narkotikais politikos tikslas, apimantis įvairias priemones:

2.3.1. Vis didesnę grėsmę visuomenei kelia rinkoje sparčiai didėjanti naujų psichoaktyvių medžiagų pasiūla bei informacijos apie jas sklaida sudėtingai kontroliuojamuose socialiniuose tinkluose bei internetinėse prekyvietėse, esančiose tiek regimajame saityne, tiek ir slaptajame, kuris dar vadinamas „giliuoju“ arba „tamsiuoju internetu“. Kontroliuoti šias medžiagas sudėtinga dėl didelės jų įvairovės ir nežinomo poveikio sveikatai, dėl skirtingo kontrolės priemonių reglamentavimo ES valstybėse ir ne ES šalyse bei dėl ypač aktyvios prekybos jomis elektroninėje erdvėje. Per visą stebėsenos laikotarpijį ES vartotojų rinką pasiekė net 628 naujos psichoaktyviosios medžiagos, iš kurių didžiausią dalį sudaro sintetiniai kanabinoидai ir katinonai. Naujas iššūkis – Europos rinką užplūdę naujiejai opioidai, kurie tapo priežastimi arba siejami su daugeliu mirčių atvejų ES šalyse, taip pat ir Lietuvoje. Aktyvi šių medžiagų pasiūlos stebėsena bei greitas reagavimas į galimai naujas grėsmes tampa nauju iššūkiu valstybei. Informacijos sklaida visuomenei ir rinkos ribojimo priemonių taikymas yra pagrindinis įrankis, siekiant apsaugoti vartotojus nuo ypač sunkių pasekmių;

2.3.2. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų rinka per paskutiniuosius metus tapo labai dinamiška ir nenuspėjama – vis daugiau įvairių cheminių medžiagų naudojama neteisėtai narkotinių ir psichotropinių medžiagų gamybai. Cheminių medžiagų apyvartos ir ūkio subjektų

veiklos stebėsena, pasitelkiant įvairias informacines duomenų kaupimo bei apdorojimo sistemas, tampa vienu iš pagrindinių irankių kovoje su narkotinių ir psichotropinių medžiagų paplitimu.

Neteisėtos prekybos narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis mažinimas – sudėtingas procesas, nes prekyba yra globali ir labai pelninga. Lietuvos kriminalinės policijos biuro duomenimis, 2016 metais, kaip ir 2015 metais, dažniausiai yra užkardoma nelegali prekyba kanapėmis ir amfetamino tipo stimuliuojančiomis medžiagomis (metamfetaminais ir amfetaminais). Heroinas išlieka populiarusia intraveninė narkotinė ir psichotropinė medžiaga. Labai svarbu užkirsti kelią nusikalstamumui, pirmenybę teikiant organizuotų nusikalstamų grupuočių atskleidimui ir išardymui, jų ekonominio pagrindo sunaikinimui bei iš neteisėtos veiklos gautų piniginių lėšų ir už tas lėšas įgyto turto nustatymui ir konfiskavimui. Šioje srityje būtina daug dėmesio skirti teisėsaugos institucijų tarptautinio bendradarbiavimo plėtrai ir veiklos koordinavimui strateginiu ir operatyviniu lygiais, taip pat bendradarbiavimui su visuomenės ir privačiu sektoriumi, formuoti visuomenės nepakantumą šešelinės ekonomikos reiškiniams;

2.4. 2015 metais atlikto alkoholio ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų tyrimo Europos mokyklose (toliau – ESPAD tyrimas) duomenimis, alkoholio, tabako ir narkotinių medžiagų vartojimas tarp Lietuvos moksleivių mažėja, tačiau auga elektroninių cigarečių ir naujų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas. ESPAD duomenimis, per paskutiniąsias 30 dienų alkoholinius gėrimus teigė vartojo 34 proc. paauglių (2011 m. – 63,2 proc.), iš jų 32,4 proc. berniukų ir 35,6 proc. mergaičių. Bent kartą per paskutinį mėnesį buvę girti nurodė 10,7 proc. moksleivių (2011 m. – 20 proc.), iš jų 22 proc. berniukų ir 18 proc. mergaičių. Tabako vartojimo paplitimas tarp 15–16 metų mokinų 2011–2015 metų laikotarpiu sumažėjo tiek pagal nereguliarių bandymų rūkyti, tiek pagal dažno ar nuolatinio rūkymo rodiklius. 2015 metų tyrimo duomenimis, per paskutiniąsias 30 dienų cigaretės teigė rūkę 24,5 proc. apklaustų paauglių, iš jų 27 proc. berniukų ir 22 proc. mergaičių. Palyginti su 2011 metų duomenimis, tiek vaikinų, tiek merginų dalis sumažėjo po 12 proc. Nepaisant to, naujas grėsmes kelia augantis elektroninių cigarečių vartojimas. Tyrimo duomenimis, dažniausiai jos rūkomos nereguliariai, eksperimentuojant: beveik pusė (46 proc.) 15–16 metų mokinų nurodė, kad bent kartą per pastaruosius 12 mėnesių yra bande rūkyti elektronines cigaretės. Eksperimentavimas su elektroninėmis cigaretėmis vienodai paplitęs tiek tarp vaikinų, tiek tarp merginų.

Narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo paplitimas tarp jaunuolių per pastaruosius ketverius metus sumažėjo beveik 3 proc. 2015 metais bent kartą ar du gyvenime vartojuosių kokią nors narkotinę ir psichotropinę medžiagą paauglių buvo 19,2 proc., iš jų 22,2 proc. berniukų ir 16,1 proc. mergaičių (2011 m. – 21,9 proc., iš jų 28 proc. berniukų ir 15,9 proc. mergaičių). Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad nemaža dalis jaunuolių bando vartoti naujas psichoaktyviąsias medžiagas. Bandę vartoti tokią medžiagą nurodė 5,4 proc. 15–16 metų mokinų, o 7,7 proc. nurodė, kad nėra tikri arba nežino, ar yra vartoję tokią medžiagą;

2.5. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimas daro poveikį psichikos ir elgesio sutrikimų, apsinuodijimų, užkrečiamujų ligų ir įgytojo imuninio nepakankamumo sindromo (toliau – AIDS) plitimui ir su tuo susijusiam mirtingumui. 2016 metais Lietuvoje buvo nustatyta 214 naujų žmogaus imunodeficito viruso (toliau – ŽIV) užsikrėtimo atvejų (2015 m. – 157). Laisvės atėmimo vietų įstaigose taikomas prevencinės priemonės nepadeda mažinti naujų užsikrėtimo atvejų skaičiaus, o tai kelia grėsmę tolesniams infekcijos plitimui tiek laisvės atėmimo vietų įstaigose, tiek ir visoje visuomenėje.

2016 metais, palyginti su 2015 metais, dvigubai išaugo asmenų, sirgusių priklausomybės nuo narkotinių ir psichotropinių medžiagų ligomis, mirties atvejų skaičius (60 asmenų). Lietuvoje 2015 ir 2016 metais mirčių, kurių tiesioginė priežastis – apsinuodijimas narkotinėmis ir (ar) psichotropinėmis medžiagomis, skaičius išlieka labai aukštas – atitinkamai 115 bei 109 asmenys. 2015 metais mirčių rodiklis Lietuvoje (59 mirties atvejai milijonui gyventojų) ES vidurkį viršijo beveik tris kartus (20,3 mirties atvejo milijonui gyventojų) ir buvo 6 tarp kitų ES šalių.

Prevencijos ir ankstyvosios intervencijos tikslas – užkirsti kelią narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimui ir su tuo susijusioms problemoms, o gydymas, iškaitant psichosocialinius ir farmakologinius metodus, yra pagrindinė atsakomoji kovos su priklausomybe priemonė. Gydymas pakaitiniai opioidais ir žemo slenksčio kabinetų paslaugos yra pagrindinės priemonės, kurios teikiamas probleminiams narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartotojams ir kuriomis siekama sumažinti infekcinių ligų plitimą bendrojoje populiacijoje. Siekiant užtikrinti veiksmingą kovos su narkotikais politiką, mažinti neigiamus piktnaudžiavimo narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis padarinius sveikatai ir socialinei gerovei, 2017–2020 m. ES kovos su narkotikais veiksmų plane (OL 2017 C 215, p. 21) išskiriama rizikos ir žalos mažinimo priemonių svarba: raginama didinti žemo slenksčio paslaugų aprėptį, mirčių nuo perdozavimo rizikos mažinimui taikyti naloksono išdavimo į namus programas, taikyti virusinio hepatito C (toliau – VHC) gydymą švirkščiamujų narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartotojams, didinti ŽIV/AIDS prevencijos ir kontrolės laipsnį. Šiuo priemonių taikymas Lietuvoje būtinas, siekiant 2017–2020 m. ES kovos su narkotikais veiksmų plane išskeltų rodiklių.

2016 metais Lietuvoje veikė 11 laisvės atėmimo vietų įstaigų, kuriose buvo 6 815 asmenų (6 493 vyrai ir 322 moterys). 2016 metais dėl psichikos ir elgesio sutrikimų, vartojant narkotines ar psichotropines medžiagas, buvo registratoriai 1 813 asmenų, arba 26,6 proc. (1 643 vyrai ir 170 moterys). Dauguma iš jų vartojo opioidus (1 082 atvejai, arba 59,7 proc.) ir kelias narkotines ar psichotropines medžiagas (536 atvejai, arba 29,6 proc.). 2016 metais laisvės atėmimo vietų įstaigose buvo nustatyti 68 nauji ŽIV atvejai, t. y. 2,8 karto daugiau nei 2015 metais. Didelis narkotinių medžiagų vartojimo paplitimas laisvės atėmimo vietų įstaigose kelia kompleksines problemas, apimančias ne tik narkotinių ir psichotropinių medžiagų užkardymo, bet ir sveikatos priežiūros paslaugų įvairovės ir prieinamumo trūkumo problemas: infekcinių ligų ankstyvos diagnostikos, priklausomybių gydymo, prevencijos ir reabilitacijos. 2017–2020 m. ES kovos su narkotikais veiksmų plane yra išskiriamos laisvės atėmimo vietų įstaigoms skirtos žalos mažinimo priemonės, kurių taikymas Lietuvoje taip pat aktualus: pakaitinis gydymas, nenutrukstančios žalos mažinimo paslaugos tiek laisvėje, tiek laisvės atėmimo vietų įstaigose, psichosocialinės reabilitacijos paslaugų plėtra. Siekiant užkirsti kelią infekcinių ligų plitimui laisvės atėmimo vietų įstaigose, ES šalys pasitelkia švirkštų keitimą, skiepijimo nuo hepatitų programas, atlieka virusinio hepatitoB, VHC, ŽIV tyrimus;

2.6. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų, tabako ir alkoholio vartojimo prevencijos priemonių organizavimas, įgyvendinimas, kokybės ir veiksmumą užtikrinimas nėra pakankamas, nors vis daugiau dėmesio skiriama psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos specialistų kvalifikacijos tobulinimui, bendradarbiavimui tiek su valstybės, savivaldybės įstaigomis bei institucijomis, tiek su nevyriausybiniemis organizacijomis. Didinama įgyvendinamų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencinių priemonių įvairovė, tačiau siekiant gerinti prevencijos kokybę, reikėtų taikyti pasiteisinusias ir pripažintas

prevencijos priemones, tikslinga kryptingai dirbtai prevencijos srityje siekiant ilgalaikių rezultatų:

2.6.1. Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencinėse programose dalyvauja gana maža dalis mokyklų ir dar mažesnis skaičius mokinį bei mokytøjų. Teisinės bazės pokyčiai turėtų prisiideti prie nuoseklesnio prevencinių programų vykdymo, užtikrinant galimybę kiekvienam mokinui dalyvauti prevencinėje veikloje;

2.6.2. Išskirtinė tikslinė grupė – tai vaikai ir jaunimas, kurie eksperimentuoja, nereguliarai vartoja psichoaktyviąsias medžiagas, bet dar neturi išreikštų priklausomybės požymių. Dideliu iššūkiu tampa ne tik šių asmenų motyvavimas atsisakyti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, bet ir tikslinges pagalbos jiems teikimas. Minėta tikslinė grupė turi galimybę dalyvauti Ankstyvosios intervencijos programoje, kurios vykdymą reglamentuoja Ankstyvosios intervencijos programos vykdymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2018 m. sausio 18 d. įsakymu Nr. V-60/V-39 „Dėl Ankstyvosios intervencijos programos vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

2.6.3. Įvertinus tai, kad vaikai ir jaunimas plačiai ir intensyviai naudojasi socialiniais tinklais, tikslinga intensyviau panaudoti šiuos skaitmeninius, inovatyvius ir patrauklius būdus gerinant vaikų ir jaunimo supratimą apie psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo pavojas ir pasekmes;

2.6.4. Būtina taikyti daugiau ir veiksmingesnių mokslo įrodymais pagrįstų prevencijos priemonių, skirtų pažeidžiamoms tikslinėms grupėms, informuojant juos saugios elgsenos, susijusios su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu, klausimais bei atsižvelgiant į tikslinės grupės rizikos veiksnius (amžių, lytį, kultūrinius, socialinius veiksnius);

2.6.5. Siekiant įtvirtinti mokslu grįstas psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos priemones, nuo 2016 metų Lietuvoje diegiami psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos kokybės standartai, vykdomi specialistų mokymai, kaip taikyti šiuos standartus organizuojant ir vykdant psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos priemones. Siekiant prevencijos kokybės, kiekvienais metais turėtų būti toliau tesiamais ir stiprinamas tiek specialistų mokymas, tiek šių standartų diegimas praktikoje, tiek vykdoma stebėsenai, siekiant identifikuoti prevencijos kokybės standartų diegimo privalusius ir trūkumus;

2.6.6. Atsižvelgiant į 2017–2020 m. ES kovos su narkotikais veiksmų plane išskirtus tikslus bei į tai, kad tokie rizikos veiksniai, kaip šeiminės aplinkybės, psychosocialinė raida, daro įtaką jaunų asmenų pažeidžiamumui psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo atžvilgiu, turi būti siekiama, kad būtų taikoma kuo daugiau mokslu grįstų programų tévams. Neseniai pradėtos taikyti inovatyvios prevencinės priemonės, skirtos tévams (interaktyvus tévystės įgūdžių ugdymo portalas, socialinės informacinės kampanijos), tačiau būtina plėsti ir mokyklos aplinkoje taikomas prevencijos priemones, skirtas tévams, bei didinti tévystės įgūdžių ugdymo programų prieinamumą ir pasiūlą Lietuvoje;

2.6.7. Siekiant mažinti rizikos veiksnius, susijusius tiek su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu, tiek su kitu probleminiu elgesiu, tikslinga plėtoti ir didinti vaikų ir jaunimo užimtumo paslaugų įvairovę, pasiūlą, aprėpti ir prieinamumą;

2.6.8. Pradėjus įgyvendinti ES fondų lėšomis finansuojamus projektus, Lietuvoje užtikrintas trumpalaikės socialinės globos paslaugų teikimas asmenims, priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo. Iki tol skiriamų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų nepakakdavo paslaugų poreikiui patenkinti;

2.6.9. Reintegracija Lietuvoje yra daug mažiau išvystyta nei gydymas ar socialinė psychologinė reabilitacija asmenims, priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų, todėl šiai sričiai būtina skirti daugiau dėmesio, į tokios pagalbos teikimo procesą reikia įtraukti savivaldybes. Po psichologinės ir socialinės reabilitacijos būtų tikslinga asmenims, priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų, toliau teikti reintegracijos paslaugas, apimantias laikiną apgyvendinimą, psichologines, socialines paslaugas, pagalbą asmeniui išvengti atkryčio bei sėkmingai integruotis į visuomenę ir darbo rinką;

2.7. Lietuvoje kryptingai gerinamas veiklos koordinavimas, didinamas jos veiksmingumas ir efektyvumas, tarpusavyje bendradarbiauja kompetentingos valstybių ir savivaldybių institucijos bei įstaigos, nevyriausybinės organizacijos. Institucijos, organizacijos ir bendruomenės aktyviai bendradarbiauja ir keičiasi geraja patirtimi su ES, Jungtinių Tautų institucijomis, kitomis tarptautinėmis organizacijomis, kitų šalių institucijomis, dirbančiomis narkotinių ir psichotropinių medžiagų, tabako ir alkoholio pasiūlos ir paklausos mažinimo srityse. Be to, vyksta nuolatinis pasiūlos ir paklausos mažinimo priemonių, programų ir projektų bei informacinių sistemų vertinimas, atliekama narkotinių ir psichotropinių medžiagų, tabako ir alkoholio vartojimo, jo padarinių stebėsena bei analizė, vykdoma informacijos sklaida visuomenėje.

Nepaisant vykdomų priemonių, išlieka nemažai iššūkių, kurie reikalauja bendro ir kryptingo atsakingų institucijų darbo.

II SKYRIUS **PLANO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI**

3. Planas skirtas siekti šių tikslų: mažinti narkotikų, tabako ir alkoholio pasiūlą; mažinti narkotikų, tabako ir alkoholio paklausą; stiprinti prevencinės veiklos valdymą ir koordinavimą.

4. Uždaviniai Plano tikslui – mažinti narkotikų, tabako ir alkoholio pasiūlą – siekti:

4.1. mažinti neteisėtą narkotikų, tabako ir alkoholio apyvartą;

4.2. mažinti psichoaktyviųjų medžiagų prieinamumą.

5. Uždaviniai Plano tikslui – mažinti narkotikų, tabako ir alkoholio paklausą – siekti:

5.1. stiprinti narkotikų, tabako ir alkoholio vartojimo prevenciją;

5.2. gerinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę;

5.3. gerinti socialinių paslaugų prieinamumą ir kokybę.

6. Uždaviniai Plano tikslui – stiprinti prevencinės veiklos valdymą ir koordinavimą – siekti:

6.1. plėtoti tarpinstitucinį ir tarptautinį bendradarbiavimą;

6.2. stiprinti administracinius gebėjimus;

6.3. plėtoti narkotikų, tabako ir alkoholio vartojimo, jo padarinių, šių medžiagų apyvartos stebėseną ir situacijos vertinimą;

6.4. plėtoti mokslinius ir kitus tyrimus.

7. Plano priemonės, nurodytos Plano 1 priede, ir vertinimo kriterijai, nurodyti Plano 2 priede, nustatyti atsižvelgiant į Plano tikslus ir uždavinius.

8. Plano 3 priedu siekiama sistemiškai įvardyti, kokios kitos priemonės, nenurodytos 1 priede, yra įgyvendinamos ir yra įtrauktos į kitus strateginius dokumentus (programas, tarpinstitucinius veiklos planus, veiklos planus, projektinę veiklą, finansuojamą iš ES struktūrinių fondų). Plano 3 priede pateikiamas valstybės institucijų vykdomos priemonės,

susijusios su narkotikų, tabako ir alkoholio prevencija bei kontrole ir iš dalies skirtos vykdyti narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijai, problemoms, susijusiomis su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu, spręsti.

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

9. Planą įgyvendina Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos, Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Lietuvos Respublikos muitinė, Lietuvos statistikos departamentas, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Kūno kultūros ir sporto departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba.

10. Plano įgyvendinimą koordinuoja Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas.

LIETUVOS RESPUBLIKOS NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO PREVENCIJOS TARPINSTITŪCINIO VEIKLOS PLANO TIJKSLAI, UŽDAVINIAI, PRIEMONĖS, ASIGNAVIMAI

Eil. Nr.	Tikslas, uždavinio, priemonės pavadinimas	2018 metų asignavimai (tūkst. eurų)				Numatomi 2019 metų asignavimai (tūkst. eurų)				Numatomi 2020 metų asignavimai (tūkst. eurų)			
		iš jų		išlaidoms		iš jų		išlaidoms		iš jų		išlaidoms	
		iš viso	iš jų darbo užmokesčiui	iš viso	turtui išigytį	iš viso	iš jų darbo užmokesčiui	iš viso	turtui išigytį	iš viso	iš jų darbo užmokesčiui	iš viso	turtui išigytį
1.	Tikslas – mažinti narkotikų, tabako ir alkoholio pasūtiją	5050,4	4779,4	3624,4	271,0	4994,7	4761,4	3624,4	233,3	5424,7	4751,4	3624,4	673,3
1.1.	Uždavinyms – mažinti neteisėtą narkotikų, tabako ir alkoholio apyvartą	5022,4	4751,4	3624,4	271,0	4984,7	4751,4	3624,4	233,3	5424,7	4751,4	3624,4	673,3
1.1.1.	Priemonė – vykdinti neteisėtę narkotinių ir psychotropinių medžiagų, jų pirmatakių (prekursorių), tabako ir alkoholio gabenimo ir (ar) disponavimo į jais kriminalinę žvalgybą, užkardytį, atskleisti ir tirti šias veikas	2024,6	2024,6	1545,8	0,0	2024,6	2024,6	1545,8	0,0	2024,6	2024,6	1545,8	0,0
													Lietuvos Respublikos finansų ministerija (toliau – Finansų ministerija) (Multiplės departamentas prire Lietuvos Respublikos finansų ministerijos – toliau – Multiplės departamentas)

	Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (toliau – Vidaus reikalų ministerija) (Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos – toliau – Policijos departamentas)	490,8	490,8	374,7	0,0	490,8	490,8	374,7	0,0	374,7	0,0
1.1.2.	Priemonė – įgyvendinti projektą „Laboratorinės įrangos, skirtios narkotinių medžiagų ir jų pirmatačių tyrimui, išgijimas“ (I ir II etapas)	0,0	0,0	0,0	233,3	0,0	0,0	233,3	0,0	0,0	233,3
1.1.3.	Priemonė – įgyvendinti projektą „Neteisėtos tarptautinės narkotikų apyvartos kontrolės stiprimas“ (I ir II etapas)	271,0	0,0	0,0	271,0	0,0	0,0	0,0	440,0	0,0	440,0
1.1.4.	Priemonė – atlikti neteisėto alkoholio, tabako gaminiių, narkotinių ir psychotropinių medžiagų gabenimo kontrolės veiksmus šalies viduje	2171,0	2171,0	1656,9	0,0	2171,0	2171,0	1656,9	0,0	2171,0	1656,9
1.1.5.	Priemonė – modernių informacinių technologijų pagalba vykdyti ištatymų uždraustos reklamos ir informacijos apie narkotinių ir psychotropinių medžiagų pasiūlą ir paklausą, stebėseną ir kontrolę internetinėje erdvėje	12,0	12,0	9,0	0,0	12,0	12,0	9,0	0,0	12,0	9,0

1.1.6.	Priemonė – informacinėse sistemos duomenų pagrindu ir bendradarbiaujant su kitomis kontroliuojančiomis institucijomis vykdytį ūkio subjektą, kurį veikia susijusi su narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmatais (prekursoriais) bei i oficialią sąrašą neįtrauktomis medžiagomis, veiklos priežiūrą ja koordinuoti	53,0	53,0	38,0	0,0	53,0	38,0	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas
1.2.	Uždavinys – mažinti psychoaktyvijų medžiagų prieinamumą	28,0	28,0	0,0	0,0	10,0	10,0	0,0
1.2.1.	Priemonė – susturti daugiafunkcinį ir technologiskai patrauklų užlio subjektų, vykdančių veiklas, susijusias su narkotiku prekursorais, tabako ir alkoholio gaminiais, konsultavimo modeli, pritaikant ji tarpinstituciniame priežiūros procese įgyvendinant projektą pagal 2014-2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos priemonę Nr. 10.1.4.-ESFA-V-921	28,0	28,0	0,0	0,0	10,0	10,0	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas
2.	Tikslas – mažinti narkotikų, tabako ir alkoholio paklausą	22640,6	22607,6	2927,9	33,0	22758,8	22716,8	2927,1
2.1.	Uždavinys – stiprinti narkotikų, tabako ir alkoholio vartojimo prevenciją	11332,4	11332,4	88,7	0,0	11349,4	87,7	0,0
2.1.1.	Priemonė – vaikų ir jaunimo informuotumo apie psychoaktyvijų medžiagų vartojimo pavojų ir susijusius padarinius didinimas, panaudojant internetinės erdvės teikiamas galimybes	27,0	27,0	14,0	0,0	27,0	27,0	14,0

2.1.2.	Priemonė – diegti Europos psichotaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos kokybės standartus tobulinant valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, nevyriausybinių organizacijų specialistų kompetencijas	16,0	16,0	9,0	0,0	16,0	16,0	9,0	0,0	16,0	16,0	9,0	0,0	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas
2.1.3.	Priemonė – igyvendinti Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-494 „Dėl Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programos patvirtinimo“	1,0	1,0	0,0	0,0	5,0	5,0	0,0	0,0	15,0	15,0	0,0	0,0	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija (toliau – Švietimo ir mokslo ministerija)
2.1.4.	Priemonė – specialistų (socialinių pedagogų, psichologų, pedagoģų) darbo kokybės didinimas mokant dirbtį pagal psichoaktiyyvųjų medžiagų vartojimo prevencijos programą, skirtą mokiniių tévams	3,0	3,0	0,0	0,0	5,0	5,0	0,0	0,0	10,0	10,0	0,0	0,0	Švietimo ir mokslo ministerija
2.1.5.	Priemonė – plėtoti bendrają, atrankinę ir tikslinę narkomanijos prevenciją laisvés atėmimo vietu įstaigose, užtikrinti kompetentingų valstybės institucijų, atliekančių narkotinių ir psichotropinių medžiagų ir jų pirmtakų (prekursorių) apyvartos kontrole, materialinių techninių aprūpinimų	50,0	50,0	0,0	0,0	60,0	60,0	0,0	0,0	60,0	60,0	0,0	0,0	Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (toliau – Teisingumo ministerija) (Kalėjimu deparnamentas prie Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijos (toliau – Kalėjimų deparnamentas))

2.1.6.	Priemonė – vykdinti alkoholio vartojimo prevencijos projekta vyresniųjų (8–12) klasiniams	20,0	20,0	0,0	0,0	20,0	20,0	0,0	20,0	0,0	0,0	Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2.1.7.	Priemonė – plėtoti sveiką gyvenseną ir stiprinti mokinį sveikatos išgudžius ugdymo įstaigose	7013,0	7013,0	0,0	0,0	7013,0	7013,0	0,0	7013,0	7013,0	0,0	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Sveikatos apsaugos ministerija)
2.1.8.	Priemonė – stiprinti sveikos gyvensenos išgudžius bendruomenėse bei vykdinti visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybėse	3412,0	3412,0	0,0	0,0	3412,0	3412,0	0,0	3412,0	3412,0	0,0	Sveikatos apsaugos ministerija
2.1.9.	Priemonė – vykdinti jaunimo sveikatos portalą – Jaunimo sveikatos tinklas (www.sveikatostinklas.lt) – funkcionalumo plėtrą ir duomenų bazinių pildymą	8,6	8,6	6,6	0,0	8,6	8,6	6,6	0,0	8,6	8,6	Sveikatos apsaugos ministerija
2.1.10.	Priemonė – vykdinti valkų sveikatos stiprinimo veiklą – teikti metodinę pagalba vaikų, sveikatos saugos, stiprimo bei ugdymo klausimais ir plėtoti bei koordinuoti sveikata stiprinančių mokyklų tinklą Lietuvoje	78,8	78,8	59,1	0,0	79,8	79,8	58,1	0,0	79,8	79,8	Sveikatos apsaugos ministerija
2.1.11.	Priemonė – užtikrinti savižudybių prevencijos prioritetų nustatymą ilgojo ir trumpojo laikotarpio savižudybių prevencijos priemonių ir joms išgyvendinti reikiamo finansavimo planavimą	703,0	703,0	0,0	0,0	703,0	703,0	0,0	0,0	703,0	703,0	Sveikatos apsaugos ministerija
2.2.	Užduavinys – gerinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę	9508,2	9475,2	2839,2	33,0	9509,4	9467,4	2839,4	42,0	9428,4	9388,4	2824,5

2.2.1.	Priemonė – plėtoti žemo slenksčio paslaugas, kurionis siekiama sumažinti su narkotikų vartojimu ir rizikingu elgsena susijusius neigiamus mediciniinius, socialinius, ekonominius, teisinis padarinimus visuomenei ir asmeniui	40,0	40,0	0,0	0,0	40,0	40,0	0,0	0,0	40,0	40,0	0,0	0,0	Sveikatos apsaugos ministerija
2.2.2.	Priemonė – iégvendinti ES sveikatos programos bendrijų veiksmų projekta "ŽIV ir gretutinų infekcijų prevencija ir žalos mažinimas"	61,8	61,8	16,7	0,0	70,0	70,0	14,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Sveikatos apsaugos ministerija
2.2.3.	Priemonė – teikti ambulatorines ir stacionarines asmenis sveikatos priežiūros paslaugas pacientams, serganties priklausomybės ligomis	4239,4	4208,4	2805,5	31,0	4239,4	4209,4	2807,5	30,0	4239,4	4209,4	2807,5	30,0	Sveikatos apsaugos ministerija
2.2.4.	Priemonė – finansuoti visuomenės sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo veiklas, išskaitant preventinius projektus, socialinę reklamą, moksliinius tyrimus	2691,0	2691,0	17,0	0,0	2691,0	2691,0	17,0	0,0	2691,0	2691,0	17,0	0,0	Sveikatos apsaugos ministerija
2.2.5.	Priemonė – užtikrinti pakaitinio gydymo testinumą asmenims, patekusiams į kardomojo kalnimo įstaigas	33,0	31,0	0,0	2,0	11,0	9,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Teisingumo ministerija (Kalėjimų departamentas)
2.2.6.	Priemonė – didinti gydymo antiretrovirusiniais vaistais apimtis ŽIV infekuotiemis asmenims	2438,0	2438,0	0,0	0,0	2438,0	2438,0	0,0	0,0	2438,0	2438,0	0,0	0,0	Teisingumo ministerija (Kalėjimų departamentas)
2.2.7.	Priemonė – plėtoti priklausomybių reabilitacijos programos taikymą laisvės atėmimo vietų įstaigose	5,0	5,0	0,0	0,0	20,0	10,0	0,0	10,0	10,0	10,0	0,0	10,0	Teisingumo ministerija (Kalėjimų departamentas)
2.3.	Uždavinyss – gerinti socialinių paslaugų prieinamumą ir kokybę	1800,0	1800,0	0,0	0,0	1900,0	1900,0	0,0	0,0	800,0	800,0	0,0	0,0	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija
2.3.1.	Priemonė – teikti psichosocialinės reabilitacijos ir integracijos į darbo rinką paslaugas asmenims, priklausomiems nuo psichoaktyvijų medžiagų	1800,0	1800,0	0,0	0,0	1900,0	1900,0	0,0	0,0	800,0	800,0	0,0	0,0	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija

3.	Tiksias – stiprinti preventinės veiklos valdymą ir koordinavimą	1911,8	1875,0	1247,9	36,8	1896,0	1860,3	1213,7	35,7	1678,2	1677,7	1190,4	0,5
3.1.	Uždavinys – plėtoti tarpinstitucinių ir tarptautinių bendradarbiavimą	634,3	634,3	483,8	0,0	634,3	634,3	483,8	0,0	634,3	634,3	483,8	0,0
3.1.1.	Priemonė – stiprinti tarptautinių bendradarbiavimą, siekiant gerinti neteisėtos narkotinių ir psichotropinių medžiagų, jų pirmatajų (prekursorių), tabako ir alkoholio apyvartos kontrolę	627,3	627,3	478,8	0,0	627,3	627,3	478,8	0,0	627,3	627,3	478,8	0,0
3.1.2.	Priemonė – stiprinti valstybės ir savivaldybių institucijų ir ištaigų bendradarbiavimą didinant ankstyvosios intervencijos paslaugų prieinamumą vaikams ir jaunimui	7,0	7,0	5,0	0,0	7,0	7,0	5,0	0,0	7,0	7,0	5,0	0,0
3.2.	Uždavinys – stiprinti administracinius gebėjimus	1250,0	1213,2	756,8	36,8	1224,7	1189,0	724,9	35,7	1021,4	1021,4	702,3	0,5
3.2.1.	Priemonė – parengti metodines priemones mokyklų mokytojams, klasių vadovams, kaip dirbti psicholoγių medžiagų vartojimo prevencijos srityje, stiprinant mokytojų ir klasės vadovų kompetencijas	2,0	2,0	0,0	0,0	3,0	3,0	0,0	0,0	5,0	5,0	0,0	0,0
3.2.2.	Priemonė – tobolinti valstybės ir savivaldybių institucijų ir ištaigų valstybės tarnautojų ir darbuotojų kvalifikaciją narkotikų, tabako ir alkoholio kontroles srityje	2,9	2,9	0,0	0,0	2,9	2,9	0,0	0,0	2,9	2,9	0,0	0,0
3.2.3.	Priemonė – stiprinti Valstybės sienos apsaugos tarnybos pri Lietuvos Respublikos vietais reikalų ministerijos (tollaū – Valstybės sienos apsaugos tarnyba) pareigūnų, atliekančių narkotinių ir psichotropinių medžiagų, jų pirmatajų (prekursorių) ir tabako gaminijų kontrolės, administracinius gebėjimus	12,0	12,0	9,0	0,0	12,0	12,0	9,0	0,0	12,0	12,0	9,0	0,0

3.2.4.	Priemonė – teikti fiziniams ir juridiniams asmenims ir organizacijoms žinias, reikalingas jų sveikatos stiprimo potencialui realizuoti	1216,1	1179,3	734,8	36,8	1189,8	1154,1	703,6	35,7	981,0	980,5	680,3	0,5	Sveikatos apsaugos ministerija
3.2.5.	Priemonė – rengti mokymus finansų ištaigoms ir kitiams subjektams, nurodytiems Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatyme, stiprinant jų gebėjimus atpažinti pinigų plovimą	16,0	16,0	13,0	0,0	16,0	16,0	13,0	0,0	16,0	16,0	13,0	0,0	Vidaus reikalų ministerija (Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos)
3.2.6.	Priemonė – organizuoti darbuotojų kompetencijų gerinimą, darbo kokybės didinimą organizojant pasitarimus, seminarus, konferencijas mokyklu bendruomenėms alkoholio ir tabako vartojimo prevencijos klausimais	1,0	1,0	0,0	0,0	1,0	1,0	0,0	0,0	5,0	5,0	0,0	0,0	Švietimo ir mokslo ministerija
3.3.	Uždavinys – plėtoti narkotikų, tabako ir alkoholio vartojimo, jo padarinijų, šių medžiagų apyvartos stebesnę ir situacijos vertinimą	14,5	14,5	2,3	0,0	13,0	13,0	2,3	0,0	13,0	13,0	13,0	2,3	0,0
3.3.1.	Priemonė – rengti ir skelbti Officialiosios statistikos portale statistinę informaciją apie alkoholinį gérinį ir tabako gaminijų (išskyrus nelegalius) gamybą, importą, eksportą, pardavimą, mažmenines kainas ir jų pokyčius, išsigijimo išlaidas, vartojimą, jo padarinius	3,0	3,0	2,3	0,0	3,0	3,0	2,3	0,0	3,0	3,0	3,0	2,3	Lietuvos statistikos departamentas
3.3.2.	Priemonė – vykdyti Lietuvos rinkoje parduodamų alkoholinijų gérinį kokybės kontrolę	4,0	4,0	0,0	0,0	4,0	4,0	0,0	0,0	4,0	4,0	0,0	0,0	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba

3.3.3.	Priemonė – tirti Lietuvos rinkoje realizuojamų tabaco gamininių sudėjimų ar juose esančių dervų, nikotino ir anglies monoksidio kiekis atitinkamai nustatytais normais	6,0	6,0	0,0	0,0	6,0	6,0	0,0	6,0	6,0	0,0	0,0	0,0	Valstybinė varotojų teisių apsaugos tarnyba
3.3.4.	Priemonė – surinkti ir išanalizuoti informaciją apie psichoaktyviųjų medžiagų (narkotikų) vartojimo paplitimą tarp Vilniaus Kirtinų gyvenvietės romų ir pateiktai rekomendacijas dėl problemos sprendimo būdu	1,5	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės
3.4.	Uždavinys – plėtoti mokslius ir kitus tyrimus	13,0	13,0	5,0	0,0	24,0	24,0	2,0	0,0	9,0	9,0	2,0	0,0	
3.4.1.	Priemonė – dalyvauti atliekant tarptautinį alkoholio, tabako, kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimo tarp moksleivių ESPAD tyrimą	5,0	5,0	0,0	0,0	20,0	20,0	0,0	0,0	5,0	5,0	0,0	0,0	Švietimo ir mokslo ministerija
3.4.2.	Priemonė – atlikti su narkotiniu ir psychotropiniu medžiagų vartojimu susijusių infekcijų paplitimo tarp svirkščiamųjų narkotikų vartotojų tyrimą	4,0	4,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas
3.4.3.	Priemonė – inicijuoti tabako gaminių, nepaženklintų lietuviškosios banderolėmis, vartojimo masto nustatymo metodikos sukūrimą, atlikti tyrimą	4,0	4,0	2,0	0,0	4,0	4,0	2,0	0,0	4,0	4,0	2,0	0,0	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas
4.	Iš viso Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas, iš jo:	29179,0	28874,0	7741,3	305,0	29211,0	28934,7	7707,5	276,3	28659,1	27945,3	7712,0	713,8	
4.1.	Bendrojo finansavimo lėšos													
4.2.	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	28,0	28,0	0,0	0,0	10,0	10,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
4.3.	Tikslios paskirties lėšos ir pajamų imokos	462,0	430,0	149,0	32,0	460,6	429,6	150,0	31,0	460,1	429,6	150,0	30,5	
5.	Kiti šaliniai (ES finansinė parama projektais įgyvendinti ir kitos teisėtai gausios lėšos)	423,8	388,0	58,9	35,8	438,5	403,8	57,7	34,7	36,6	36,6	15,0	0	
	Iš viso Planui finansuoti (4 + 5)	29602,8	29262,0	7800,2	340,8	29649,5	29338,5	7765,2	311,0	28695,7	27981,9	7727,0	713,8	

Lietuvos Respublikos narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijos tarpinstitucinio veiklos plano
2 priedas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO PREVENCIJOS
TARPINSTITUCINIO VEIKLOS PLANO VERTINIMO KRITERIJŲ SĄRAŠAS**

Eil. Nr.	Tikslių ir uždavinių vertinimo kriterijų pavadinimai ir matavimo vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės			Dalyvaujanti institucija
		2018 metų	2019 metų	2020 metų	
1.	Tikslas – mažinti narkotikų, tabako ir alkoholio pasiūlą				
R-1-1	Alkoholio suvartojimas vienam šalies gyventojui, vyresniams nei 15 metų, litrais absoliutaus alkoholio (šaltinis – Pasaulio sveikatos organizacija)	14,4	13,4	12,4	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas
R-1-2	Mažmeninėje prekyboje ir maitinimo įmonėse parduotų tabako gaminiių (cigarečių) kiekis, tenkantis vienam gyventojui (vienetais)	890	887	883	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas
R-1-3	Lietuvos gyventojų 15-64 metų, bent kartą gyvenime vartojuisi narkotines ir psichotropines medžiagas, dalis (procentais) (ne daugiau kaip x procentu ataskaitiniai metais)	10	10	10	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas
1.1.	Uždavinyss – mažinti neteisėtą narkotikų, tabako ir alkoholio apyvartą				
P-1-1-1	Narkotinių ir psichotropinių medžiagų, jų pirmtakų (prekursorių), tabako (tabako gaminiių) ir alkoholio sulaikymo atvejų skaičius (vienetais)	3200	3000	3000	Lietuvos Respublikos finansų ministerija (toliau – Finansų ministerija) (Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Muitinės departamentas))
P-1-1-2	Ištirtų nusikalstamų veikų, susijusių su neteisėtu disponavimu narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis (nuo užregistruotų) (procentais)	85	85	85	Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (toliau – Vidaus reikalų ministerija) (Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos)
P-1-1-3	Išanalizuotos ir pagal greito keitimosi informacija apie naujas psichoaktyviųjų medžiagų mechanizmo reikalavimus pateiktos informacijos apie naujų psichoaktyviųjų medžiagų atsiradimą rinkoje dalis, kuriai atlikus rizikos vertinimą taikomos rinkos ribojimo priemonės (procentais)	92	92	92	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas
1.2.	Uždavinyss – mažinti psichoaktyviųjų medžiagų prieinamumą				

P-1-2-1	Ūkio subjektų, vykdančių veiklą, susijusią su narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais), patikrinimų dalis (visų ūkio subjektų, kurie vykdo veiklą, susijusią su narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais), (procentais)	39	39	39	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas
2.	Tikslas – mažinti narkotikų, tabako ir alkoholio paklausą				
R-2-1	Lietuvos gyventojų, nurodžiusių, kad vartojo narkotines ir psichotropines medžiagas per paskutinį mėnesį, dalis (procentais) (ne daugiau kaip x procentų ataskaitiniai metais)	1,3	1,3	1,3	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas
R-2-2	Lietuvos gyventojų, nurodžiusių, kad rūkė tabako gaminius per paskutinį mėnesį, dalis (procentais) (ne daugiau kaip x procentų ataskaitiniai metais)	33,9	33,9	33,9	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas
R-2-3	Lietuvos gyventojų, nurodžiusių, kad vartojo alų arba kitus alkoholinius gėrimus per paskutines 30 dienų, dalis (procentais) (ne daugiau kaip x procentų ataskaitiniai metais)	65	65	64	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas
R-2-4	15–16 metų mokinį, bent kartą gyvenime vartoju sių narkotines ir psichotropines medžiagas (išskyrus naujas psichoaktyvių medžiagas), dalis (procentais) (ne daugiau kaip x procentų ataskaitiniai metais)	19,2	19,2	19,2	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas
2.1.	Uždavinys – stiprinti narkotikų, tabako ir alkoholio vartojimo prevenciją				
P-2-1-1	Specialistų, apmokyti taikyti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos kokybės standartus, dalis nuo visų specialistų, dirbančių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos srityje (procentais)	20	30	30	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas
P-2-1-2	Masinių renginių lankytojų, kurie buvo informuoti apie saugios elgsenos, susijusios su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu, klausimais, skaičius (vienetais)	10 000	15 000	20 000	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas
P-2-1-3	Mokyklų dalis procentais, įgyvendinančių Alkoholio, tabako ir kitų psichikų veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programą	70	75	85	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija (toliau – Švietimo ir mokslo ministerija)
P-2-1-4	Mokyklų dalis procentais, įgyvendinančių Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrają programą	50	60	70	Švietimo ir mokslo ministerija
P-2-1-5	Mokyklų skaičius, įgyvendinantis specialias psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas („Savu keliu”, „Gyvai”, Mentorystė, „Sniego gniūžtė”) bendrojo ugdymo mokyklose	80	80	80	Švietimo ir mokslo ministerija

P-2-1-6	Mokyklų skaičius, įgyvendinantis psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programą, skirtą mokinį tėvams	120	150	160	Švietimo ir mokslo ministerija
P-2-1-7	Mokyklų skaičius, įgyvendinantis tėvystės įgūdžių ugdymo programas („STEP“, „Mokykla tėvams ir auklėtojams“ ir kt.)	30	30	30	Švietimo ir mokslo ministerija
P-2-1-8	Neformaliojo vaikų švietimo prieinamumas, procentais	60	70	75	Švietimo ir mokslo ministerija
2.2.	Uždavinys – gerinti sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų prieinamumą ir kokybę				
P-2-2-1	Asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų, kuriems suteiktos socialinės psychologinės reabilitacijos paslaugos, skaičius (vienetais)	340	340	150	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija
P-2-2-2	Sergamumas alkoholinėmis psichozėmis (100 tūkst. gyventojų)	16,1	15,6	15,0	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Sveikatos apsaugos ministerija)
P-2-2-3	Laisvės atėmimo vietų įstaigose laikomų priklausomų nuo psichiką veikiančių medžiagų asmenų, kuriems laisvės atėmimo vietų įstaigose teiktos (teikiarnos) medicininio gydymo nuo priklausomybių paslaugos, didėjimas procentais	3,0	5,0	7,0	Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (toliau – Teisingumo ministerija) (Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos) (toliau – Kalėjimų departamentas)
P-2-2-4	Naujų žmogaus imunodeficito viruso infekcijų atvejų, susijusių su narkotikų švirkštimu, dalis Lietuvoje (procentais)	33,0	32,0	32,0	Sveikatos apsaugos ministerija
P-2-2-5	ŽIV. infekuotų asmenų, laikomų laisvės atėmimo vietų įstaigose, gydomų antiretrovirusiniais vaistais skaičiaus didėjimas, procentai*	25	27	30	Teisingumo ministerija (Kalėjimų departamentas)
P-2-2-6	Laisvės atėmimo bausmę atliekančių priklausomų nuo psichiką veikiančių medžiagų asmenų, gydytų laisvės atėmimo vietose, skaičius	95	110	130	Teisingumo ministerija (Kalėjimų departamentas)
3.	Tikslas – stiprinti prevencinės veiklos valdymą ir koordinavimą				
R-3-1	Lietuvos gyventojų, nurodžiusių, kad yra informuoti, pakankamai informuoti arba labai gerai informuoti apie galimas narkotikų, tabako ar alkoholio vartojimo pasiekmes, dalis (procentais) (ne mažiau kaip x procentų atskaitiniai metais)	93	93	93	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas
3.1.	Uždavinys – plėtoti tarpinstitucinį ir tarptautinį bendradarbiavimą				

P-3-1-1	Pasitarimų, seminarų, konferencijų mokyklų darbuotojams alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos klausimais skaičius	2	3	5	Švietimo ir mokslo ministerija
P-3-1-2	Mokytojų skaičius procentais, tobulinės profesinė kvalifikaciją pagal programą mokytojams dėl mokinių socialinių emocinių kompetencijų ugdymo	20	30	40	Švietimo ir mokslo ministerija
P-3-1-3	Savivaldybių, kurios įgyvendina Ankstyvosios intervencijos programas dalis nuo visų savivaldybių skaičiaus Lietuvoje (procentais)	80	100	100	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas
P-3-1-4	Parengtas ir paskelbtas informacinis pranešimas apie alkoholio ir tabako vartojimą ir padarinius (vienetais)	1	1	1	Lietuvos statistikos departamentas
3.2.	Uždavinys – stiprinti administracinius gebėjimus				
P-3-2-1	Dalyvavusių mokymo renginiuose pareigūnų skaičius (vienetais)	45	45	45	Vidaus reikalų ministerija (Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos)
P-3-2-2	Surengtų mokymo renginių Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo subjektams skaičius (vienetais)	10	10	10	Vidaus reikalų ministerija (Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos)
P-3-2-3	Laisvės atėmimo vietų įstaigų reabilitacijos centruose dirbančių specialistų dalyvavusių mokomuojuose vizituose ES šalių valstybės institucijose, skaičius (vienetais)	10	10	10	Teisingumo ministerija (Kalėjimų departamentas)
P-3-2-4	Dalyvavusių mokymo renginiuose, skirtuose kvalifikacijai narkomanijos prevencijos klausimais tobūlinčių specialistų skaičius (vienetais)	35	30	30	Teisingumo ministerija (Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba)
P-3-2-5	Parengtų metodinių priemonių mokyklų mokytojams, klasių vadovams kaip dirbti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos srityje	1	1	3	Švietimo ir mokslo ministerija
3.3.	Uždavinys – plėtoti narkotikų, tabako ir alkoholio vartojimo, jo padarinių, šių medžiagų apyvartos stebėseną ir situacijos vertinimą				
P-3-3-1	Atliktų Lietuvos rinkoje realizuojamų tabako gaminių sudėties ir ženklinimo atitinkies teisės aktų reikalavimams kontrolinių tyrimų skaičius (vienetais)	30	30	30	Teisingumo ministerija (Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba)
P-3-3-2	Ištirtų Lietuvos rinkoje realizuojamų alkoholinių gėrimų mėginių skaičius (vienetais)	60	60	60	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba

P-3-3-3	Analizė apie psichoaktyviųjų medžiagų (narkotikų) vartojimo paplitimą tarp Vilniaus Kirtimų gyvenvietės romų (vienetais)	1	-	-	Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės
3.4.	Uždavinys – plėtoti moksliinius ir kitus tyrimus				
P-3-4-1	Atliktų su narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimu susijusių infekcijų paplitimo tarp švirkščiamujų narkotikų vartotojų tyrimų skaičius	1	-	-	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas
P-3-4-2	Parengtų tabako gaminių, nepaženklintų lietuviškomis banderolėmis, masto nustatymo metodikų ir atliktų tyrimų skaičius	2	1	1	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas
P-3-4-3	Alkoholio ir tabako vartojimą ir padarinius atspindinčių statistinių rodiklių, parengtų ir paskelbtų Officialiosios statistiko portale, reikšmių skaičiaus pokytis, palyginti su ankstesniais metais (procenatais)	5,6	5,3	5,0	Lietuvos statistikos departamentas

* Sveikatos apsaugos ministerijai pakeitus Žmogaus imunodeficito viruso ligos diagnostikos ir gydymo, kompensuojamo iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų, tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. V-384 „Dėl žmogaus imunodeficito viruso ligos diagnostikos ir gydymo, kompensuojamo iš privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų, tvarkos aprašo patvirtinimo“, juo reglamentuojant neatidėliotiną gydymą iškart nustačius ŽIV infekciją ir Kalejimų departamento skyrus papildomą finansavimą, ŽIV infekuotų asmenų, laikomų laisvės atėmimo vietų įstaigose, gydomų antiretrovirusiniais vaistais dalis 2018 m. sudarytų 90 proc., 2019 m. – 93 proc., o 2020 m. – 96 proc.

Lietuvos Respublikos narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijos tarpinstitucinio veiklos plano
3 priedas

PRIEMONĖS PRISIDEDANČIOS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO PREVENCIJOS TARPINSTITUCINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMO

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Susijęs dokumentas	Vykdančioji institucija	Numatomos lėšos tūkst. eurų			
				2018 m.	2019 m.	2020 m.	Vykdymo laikotarpiu*
Tikslos – mažinti narkotikų, tabako ir alkoholio pasiūlą							
1.1.	Priemonė – diegti sienos stebėjimo sistemas ir kurti infrastruktūrą prie ES išorės sienios su Rusijos Federacija	Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programos įgyvendinimo tarpinstitucinių veiklos planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 13 d. nutarimu Nr. 370 „Dėl Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programos įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“ (toliau – Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programos įgyvendinimo TVP), 4.1.1. priemonė	Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (toliau – Vidaus reikalų ministerija) (Valstybės stenos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos)	3548,0	3369,0	3400,0	
1.1.1.	Priemonė – tabako gaminimų atsekančių sistemų ir saugumo elementų tinkamo įgyvendinimo užtikrinimas	2014 metų balandžio 3 d. Europos parlamento ir Tarybos direktyva 2014/40/EU dėl valstybių narių istatymui ir kitų teisės aktų mėstatyti, reglamentuojančiu tabako ir susijusiu gaminių gamyby, pateikimą ir pardavimą, suderinimo ir kuria panalkinama Direktyva 2001/37/EB.	Finansų ministerija, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Sveikatos apsaugos ministerija), Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolių departamentas				
1.1.2.	Priemonė – užtikrinti tinkamą krovinių automobilių bei jais gabenant krovinių ir kontenerių tikrinimo įrangos veikimą	Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programos įgyvendinimo TVP, 4.3.1. priemonė	Lietuvos Respublikos finansų ministerija (toliau – Finansų ministerija) (Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos)	173,8	173,8	173,8	
1.1.3.	Priemonė – įgyvendinti projekta „Kibernetinių atakų ir kitų musikaltinių elektroninių erdvės aplinkimo stiiprinimas (I-II etapai)“	Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programos įgyvendinimo TVP, 2.2.2. priemonė	Vidaus reikalų ministerija (Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Policijos departamentas))	20,0	20,0	53,3	
1.1.4.	Priemonė – įgyvendinti projekta „Pajegumų stiprinimas užkardant, atskleidžiant ir tiriant elektroninius musikaltinius (I-II etapai)“	Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programos įgyvendinimo TVP, 2.2.1. priemonė	Vidaus reikalų ministerija (Policijos departamentas)	1253,6	0,0	1032,0	

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Susijęs dokumentas	Vykdančioji institucija	Numatomos liešos tūkst. euru			
				2018 m.	2019 m.	2020 m.	Vykdymo laikotarpiu*
Uždavinys – mažinti tabako gaminių ir alkoholio produktų prienamumą							
1.2.	Priemonė – tabako kontrolės įstatymo pakėlimimo įstatymo projektu parengimasis ir priėmimas, siekiant ieisinti bendrinę tabako gaminių pakuotę, reglamentuoti tabako gaminių pardavimą tiesiogiai neprienamam būdu	Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtintu 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“ (toliau - Vyriausybės programos įgyvendinimo planas), 1.4.2. darbas, 8 veiksmas	Sveikatos apsaugos ministerija	-	-	-	
1.2.2.	Priemonė – parengti teisės aktų projektus, skirtus specializuotų alkoholio parduojuvių ir jų veiklos licencijavimo reglamentavimui	Vyriausybės programos įgyvendinimo planas, 1.4.2. Sveikatos apsaugos ministerija darbas, 6 veiksmas		-	-	-	
2.	Tikslas – mažinti narkotikų, tabako ir alkoholio pakeitauša						
2.1.	Priemonė – įgyvendinti patyčių, žalingų polinkių ir kitas preventijos bei pagalbos vaikams programas	Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programos įgyvendinimo TVP, 1.3.1. priemonė	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija (toliau – Švietimo ir mokslo ministerija)	75,0	75,0	75,0	
2.1.1.	Priemonė – organizuoti priemones, skirtas pakartotinio sinutro preventijai ir kovai su priklausomybėmis	Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programos įgyvendinimo TVP, 1.4.2. priemonė	Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerija (Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Kalėjimų departamento))	3,0	3,0	3,0	
2.1.2.	Priemonė – plėtoti laisvės atėmimo vietose socialinių iðgūdžių lavinimo programas	Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programos įgyvendinimo TVP, 1.4.1. priemonė	Teisingumo ministerija (Kalėjimų departamentas)	9,0	9,0	9,0	
2.1.3.	Priemonė – organizuoti į probacijos tarnybų registrą įtrauktiems nepilnamečiams kryptingą užimtumą skatinančias priemones	Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programos įgyvendinimo TVP, 1.4.4. priemonė	Teisingumo ministerija (Kalėjimų departamentas)	8,0	8,0	8,0	
2.1.4.	Priemonė – sudaryti galimybes kaip papildomas administracines poreikiu priemones, ykdyti įpareigotiems asmenims dalyvauti anksčiuosios intervencijos, alkoholizmo ir narkomanijos prevencijos programose	Vyriausybės programos įgyvendinimo planas, 1.4.2. Sveikatos apsaugos ministerija		-	-	-	
2.1.5.							

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Susijęs dokumentas	Vykdančioji institucija	Numatomas lešos tūkst. eurų			
				2018 m.	2019 m.	2020 m.	Vykdymo laikotarpiu*
2.1.6.	Priemonė – įgyvendinti Sveikatos ir hygienu ugdymo bei rengimo šeimai bendrąją programą	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. spalio 25 d. įsakymas Nr. V-941	Švietimo ir mokslo ministerija (Ugdymo plėtotos centras, Švietimo centrai, mokyklos)	-	-	-	-
2.1.7.	Priemonė – įgyvendinti Psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos mokymo programą tėvams	Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centro 2007 m. gruodžio 29 d. direktoriaus įsakymas Nr. (1.3) V-263	Švietimo ir mokslo ministerija (Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras (toliau – SPPC), Pedagoginės psichologinės tarnybos, Švietimo centrai, mokyklos)	-	-	-	-
2.1.8.	Priemonė – atnaujinti ir analizuoti preventinės veiklos įgyvendinimo mokyklose stebesenos rodiklių duomenis (SVIS)	Europos Sąjungos socialinio fondo agentūros finansuojamas projektas „Saugios aplinkos mokykloje kūrimas“ Nr. 09.2.2-ESFA-V-729-03-0001	Švietimo ir mokslo ministerija (SPPC, Švietimo informacinių technologijų centras)	-	-	-	-
2.1.9.	Priemonė – įgyvendinti smurto ir patyčių prevencijos, socialinių emocinių ligdžių ugdymo programas įgyvendinant projektą Europos socialinio fondo agentūros finansuojamą projektą „Saugios aplinkos mokykloje kūrimas II“	Europos Sąjungos socialinio fondo agentūros finansuojamas projektas „Saugios aplinkos mokykloje kūrimas“ Nr. 09.2.2-ESFA-V-729-03-0001	Švietimo ir mokslo ministerija (mokyklos)	-	-	-	-
2.1.10.	Priemonė – įgyvendinti specialias psychoaktyviųjų nedžiagų vartojimo prevencijos programas („Savu keliu“, „Gyvai“, Mentorystė, „Sniego gniūjė“) bendrojo ugdymo mokyklose	Europos Sąjungos socialinio fondo agentūros finansuojamas projektas Nr. 09.2.2-ESFA-V-729-03-0001; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas Nr. I-1489	Švietimo ir mokslo ministerija	57,0	37,0	-	-
2.1.11.	Priemonė – įgyvendinti tévystés iedzūjų ugdymo programas („STEP“, „Mokykla tėvams ir auklėtojams“ ir kt.)	Europos socialinio fondo agentūros finansuojamas projektas „Saugios aplinkos mokykloje kūrimas“ Nr. 09.2.2-ESFA-V-729-03-0001	Švietimo ir mokslo ministerija	19,0	-	-	-
2.1.12.	Priemonė – plėsti neformaliojo vaikų švietimo paslaugas įgyvendinant projekta „Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų plėtra“	2014–2020 metų ES fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškuju išteklių potencialo didinimas“, priemonė „Neformaliojo vaikų švietimo įvairovės ir prieinamumo didinimas“ (Nr. 09.2.2-ESFA-V-729)	Švietimo ir mokslo ministerija	-	-	-	-
2.2.	Užduavinių – gerinti sveikatos prižiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę						

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Susijęs dokumentas	Vykdančioji institucija	Numatomos lėšos tūkst. eurų			
				2018 m.	2019 m.	2020 m.	Vykdomo laikotarpiu*
2.2.1.	Priemonė – ankstyvojo išaiškinimo ir trumpųjų intervencijų priemonių diegimas asmenų sveikatos priežiūros įstaigose, siekiant, kad kuo greičiau būtų nustatyti rizikos grupės asmenys, pilktaudžiaujantys alkoholiu	Vyriausybės programos įgyvendinimo planas, 1.4.2. Sveikatos apsaugos ministerija	Sveikatos apsaugos ministerija	-	-	-	
2.2.2.	Priemonė – priklausomybės ligų diagnostikos ir gydymo infrastruktūros tobulinimas (priklausomybės ligų centru, infrastruktūros modernizavimas; statinių ir (ar) patalpų, susijusių su priklausomybės ligų profilaktika, diagnostika ir gydymu statyba, rekonstrukcija ir remontas)	2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioritetas „Priklausomybės ligų diagnostikos ir gydymo infrastruktūros tobulinimas“, priemonė Nr. 08.1.3-CPVA-V-608	Sveikatos apsaugos ministerija	-	-	-	5600,0
2.2.3.	Priemonė – priklausomybės ligų profilaktikos, diagnostikos ir gydymo kokybės ir prieinamumo gerinimas (tvarkos aprašų, metodikų, ir pan. dokumentų, susijusių su integruotos ankstyvosios intervencijos, priklausomybių gydymo, socialinės integracijos ir žemo sienčio paslaugų teikimo sistemos Lietuvoje įgyvendinimui)	2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioritetas „Priklausomybės ligų profilaktikos, diagnostikos ir gydymo kokybės ir prieinamumo gerinimas“, priemonė Nr. 08.4.2.-ESFA-V-621	Sveikatos apsaugos ministerija	-	-	-	1700,0
2.2.4.	Priemonė – žemo sienčio pastaugų stebėsenos užlikrinimas	Europos Sąjungos sveikatos veiksmų programas Bendrųjų veiksmų priemonės įgyvendinimas	Sveikatos apsaugos ministerija	-	-	-	
2.2.5.	Priemonė – užlikrinti asmenų, baigusiu pakaitinio gydymo programą, testinių gydymą (reabilitaciją) pataisos įstaigų reabilitacijos centreose	Taisingsumo ministerija (Kalėjimų departamentas)	-	-	-	-	

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Susijes dokumentas	Vykdančioji institucija	Numatomois lešos tūkst. eurų			
				2018 m.	2019 m.	2020 m.	Vykdymo laikotarpiu*
	Priemonė – Alytaus, Marijampolės, Panevėžio, Vilniaus pataisos namuose ir Pravieniškių pataisos namuose- atvirojoje kolonijoje veikiančiuose Priklasomybių reabilitacijos centrose įdiegti dinaminės priežiūros modelį, kartu didinant pareigūnų, vykdančių dinaminės priežiūros funkcijas, kompetencijas psichotropinių medžiagų paklaudos ir pasiūlotos mažinimo ir nuteistųjų motyvacivimo reabilitacijai klausimais		Teiisingumo ministerija (Kalejimų departamentas)				
2.2.6.							
2.3. Uždavinys – gerinti socialinių paslaugų prieinamumą ir kokybę							
2.3.1.	Priemonė – konkurso būdu atrinkti ir finansuoti atvirų jaunimo centrų ir erdviių veiklos projektus, kurie skatinėtų jaunus žmones tobulėti socialinėje, edukacinėje ir asmeninėje srityse.	Nacionalinės jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programos įgyvendinimo 2017–2019 metų veiksmų planas, patvirtintas socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. balandžio 13 d. įsakymu Nr. A-1-181 (toliau – Nacionalinės jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programos veiksmų planas), 3.1.2. priemonė	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija), Jaunimo reikalų departamento prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Jaunimo reikalų departamento)	350,0	600,0		
2.3.2.	Priemonė – finansuoti bendravimo su vaiku kursus tevams, globėjams, rūpinuojams, kurie yra nepasituriintys gyventojai	Nacionalinės jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programos veiksmų planas, 3.2.2 priemonė	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	9,0	9,0		
2.3.3.	Priemonė – teikti socialinės integracijos paslaugas pažeidžiamoms asmenų grupėms, siekiant paskatinti jų integraciją į darbo rinką	2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdui“ įgyvendinimo priemonė Nr. 08.3.1-ESFA-K-413 „Socialinė atskirų patiriančių asmenų integracija į darbo rinką“	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	-	-	31300,0	

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Susijęs dokumentas	Vykdančioji institucija	Numatomos lešos tūkst. eurų		
				2018 m.	2019 m.	2020 m.
	Priemonė – teikiti kompleksines paslaugas šeimoms ir vaikams	2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Sveikata visiems“ tarpinstitucinis veiklos planas.	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	-	-	Vykdymo laikotarpiu*
2.3.4.	Priemonė – teikiti kompleksines paslaugas šeimoms ir vaikams	Kompleksiškai teikiamų paslaugų šeimai 2016–2020 m. veiksmų planas, patvirtintas socialinės apsaugos ir darbo ministro 2016 m. kovo 10 d. išakymu Nr. A1-133. Finansavimas – Europos socialinio fondo lėšomis pagal 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą.	-	-	-	21200,0
2.3.5.	Priemonė – plėtoti socialinių paslaugų infrastruktūrą	2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Regioninė plėtra“ tarpinstitucinis veiklos planas.	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	-	-	20270,0
2.3.6.	Priemonė – psichologinės socialinės rehabilitacijos paslaugų finansavimo modelio, taikomo trumpalaikės socialinės globos istaigose socialinės rizikos asmenims, priklausomiems nuo psychoaktyviųjų nedžiaugų reabilitacijos paslaugų, sukurimas	Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“ 1.4.2. darbas, 3 veiksmas	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas	-	-	-
3.	3.1.	Priemonė – parengti ir plėtoti kvalifikacijos tobulinimo programą mokytojams dėl mokinii socialinių emocinių kompetencijų ugdomo	Programos Erasmus+ KA3 „Europos politikos priemonių eksperimentavimo“ projektas „Learning to Be: Development of Practices and Methodologies for Assessing Social, Emotional and Health Skills within Education Systems“	Švietimo ir mokslo ministerija (Lietuvos valstybės ir jaunimo centras)	-	2667,0

Tikslas – stiprinti veiklos valdymą ir koordinavimą

Užduavinyse – plėtoti tarpinstitucinių ir tarptautinių bendradarbiavimą

3.1.	Priemonė – parengti ir plėtoti kvalifikacijos tobulinimo programą mokytojams dėl mokinii socialinių emocinių kompetencijų ugdomo	Programos Erasmus+ KA3 „Europos politikos priemonių eksperimentavimo“ projektas „Learning to Be: Development of Practices and Methodologies for Assessing Social, Emotional and Health Skills within Education Systems“	Švietimo ir mokslo ministerija (Lietuvos valstybės ir jaunimo centras)	-	-	2667,0
------	--	---	--	---	---	--------

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Susijęs dokumentas	Numatomos lėšos tūkst. eurių				
			Vykdančios institucija	2018 m.	2019 m.	2020 m.	Vykdymo laikotarpiu*
3.1.2.	Priemonė – organizuoti ir vykdyti psicholožinių medžiagų vartojimo ankstyvosios intervencijos mokymus su jaunimu dirbantiems asmenims	Nacionalinės jaunimo politikos 2011–2019 metų pėtros programos veiksmų planas, 1.5.9. priemonė	Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas, Jaunimo reikalų departamentas	2,0	2,0	-	

*Tinkoma kompleksinėms priemonėms, kurių finansavimas negali būti paskirstytas numatytu laikotarpiu.